

*Treći kongres pedagoga***SPREMNI SMO STVARATI
NOVI ODGOJNO-OBRAZOVNI
SUSTAV**

Hrvatsko pedagoškijsko društvo organiziralo je Treći kongres pedagoga s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom *Pedagogija u vremenu promjena*. Kongres je održan u Zagrebu 13. i 14. rujna 2018. godine u Hotelu *International* pod visokim pokroviteljstvom Predsjednice Republike Hrvatske i supokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja te Agencije za odgoj i obrazovanje.

Na početku Kongresa, u svečanom otvaranju, sudionice i sudionike, pozdravili su prof. dr. sc. Edita Slunjski, predsjednica Hrvatskog pedagoškijskog društva, prof. dr. sc. Branka Ramljak, državna tajnica u ime Ministarstva znanosti i obrazovanja i Renata Margaretić Urlić, izaslanica predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović. U pozdravima su izgovorene riječi podrške Kongresu, pedagogima i planiranim promjenama u odgoju i obrazovanju. Polazeći od temeljnih ciljeva odgoja i obrazovanja te obrazovanja pedagoga, sudionike Kongresa pozdravili su pročelnici pet odsjeka/odjela za pedagogiju: prof. dr. sc. Igor Radeka (Sveučilište u Zadru), izv. prof. dr. sc. Mirko Lukaš (Filozofski fakultet Sveučilišta J. Juraj Strossmayer u Osijeku), izv. prof. dr. sc. Nena Rončević, (Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci), dr. sc. Anita Mandarić Vukušić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu) i prof. dr. sc. Edita Slunjski (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu). Izražena je nada kako će se obrazovna politika u pripremi i realizaciji strateških dokumenata više koristiti znanstvenim i stručnim dosezima pedagogije i pedagoga jer je zamjetno kako u hrvatski odgojno-obrazovni sustav ulaze mladi stručnjaci kojima je stalo za napredak prosvjetne struke.

Poseban gost Kongresa bio je učenik iz Varaždina Ilija Srpak, dobitnik 17 Oskara znanja i 10 medalja na međunarodnim olimpijadama znanja. U obraćanju se založio za veću brigu o darovitim učenicima i za organizaciju škole koja omogućuje napredovanje tempom rada onih koji pokazuju veće sposobnosti. U programu sve-

čanog otvaranja sudjelovali su akademski zbor *Concordia Discors* i Sandra Bagarić, operna pjevačica i glumica.

Drugog dana rada Kongresa sudionike je pozdravila ministrica znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. Blaženka Divjak, koja je osim protokolarnog nastupa, održala izlaganje o temi *Reformski procesi u tijeku* pri čemu je posebno govorila o provođenju kurikularne reforme općeg obrazovanja (eksperiment Škola za život), kurikularne reforme strukovnog obrazovanja i novim programskim ugovorima za visoko obrazovanje (programsko financiranje).

Na Kongresu je održano sedam plenarnih izlaganja, osam panel-diskusija i predstavljeno je trinaest knjiga.

Prof. dr. sc. Vedrana Spajić-Vrkaš (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) u izlaganju *Hegemone ideologije i mogućnost(i) pedagogijske autonomije* nastoji odgovoriti na pitanje mogu li pedagogija i odgojno-obrazovna praksa postići autonomiju s obzirom na političke utjecaje ili počesto politizaciju, odnosno, utjecaje ideologija koje zastupaju, primjerice, neoliberali, neokonzervativci, autoritarni populist i drugi. Svi ti politički utjecaji nastoje usmjeravati teoriju i praksu odgoja i obrazovanja čime se ugrožava autonomija pedagogijske znanosti, pedagoške prakse i škole.

O temi *Europska orijentacija u obrazovanju: staza u bespuću nacionalne obrazovne politike?* govorila je prof. dr. sc. Jasminka Ledić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci) određivši da se sintagma europska orijentacija u obrazovanju određuje kao ideja obrazovanja o Europi, u Europi i za Europu. Nastoji se raspravljati o osnaživanju europske dimenzije u obrazovanju kao temeljnog načela i polazišta u definiranju nacionalne obrazovne politike. Konstatira se kako je europska dimenzija u obrazovanju uočljiva u nacionalnom prostoru (npr. strateški dokumenti o obrazovanju prihvaćaju orijentaciju k Europi), potrebno je više istraživati i promovirati načela europsku nadnacionalnu obrazovnu politiku.

Prof. dr. sc. Saša Milić (Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore) govorio je o temi *Globalizacija i obrazovanje*. Osim što autor definira pojam *globalizacija* kao fenomen suvremenog društva koji utječe na mnoge segmente ljudskog življenja, pa tako i na odgoj i obrazovanje, pita se što je bio i što će biti temeljni cilj globalizacije – protok kapitala ili protok znanja? Zaključuje kako globalizacija u značajnoj mjeri dovodi u pitanje upravo institucionalno obrazovanje, dodatno produbljuje krizu škole kao obrazovne institucije te u prvi plan ističe razvoj čovjekovih sposobnosti kako bi se što lakše prilagodio promjenama.

Prof. dr. sc. Ivan Đikić (Medicinski fakultet Goethe Sveučilišta Frankfurt) u izlaganju *Promjene u obrazovanju – ulaganje u društveni, znanstveni i gospodarski napredak Hrvatske* ističe kako treba učiti iz budućnosti. Naglasio je koliko je važno ulagati u odgoj i obrazovanje s posebnim osvrtom na razvoj talenata jer u svijetu

Trećem kongresu pedagoga 13. i 14. rujna 2018. u Zagrebu nazočno je bilo oko tri stotine sudionika

i Hrvatskoj još uvijek dominira postotak onih koji nose promjene i vjeruju u bolju budućnost. Navodi primjer Finske koja svoj napredak zahvaljuje ulaganjem u odgoj i obrazovanje, jer je uspjela odgajati i obrazovati za društvo suradnje (učinimo nešto zajedno), afirmirati spoznaju i praksu kako su učitelji ključ promjena, temeljili promjene na stručnim bazama podataka, pokazali hrabrost u provođenju promjena, učinili da je škola mjesto promjena te rani i predškolski odgoj prvi uvod u obrazovanje, prihvatili igru kao važan čimbenik kreativnosti a visokom obrazovanju omogućili slobodu i ostvarivanje kvalitete.

Prof. dr. sc. Jasna Krstović (Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci) u izlaganju pod naivom *Izazovi i perspektive razvoj ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u društvu koje se mijenja* konstatira, kako u vremenima raznih izazova i dinamičkih promjena, rani i predškolski odgoj i obrazovanje zauzima sve značajnije mjesto u europskim i nacionalnim javnim politikama. Autorica se zalaže za takav nacionalni rani i predškolski odgoj i obrazovanje koji će snažnije uvažavati suvremene perspektive i njima sukladne paradigme u čijem su fokusa temeljna ontološka i epistemološka pitanja: Što želimo za našu djecu, ovdje i sada te u budućnosti? Kakvo je naše razumijevanje djeteta? Kako razumijemo odgoj i obrazovanje i koja im je svrha? Odgovorima na ta pitanja pridonijeli bismo afirmaciji suvremenog nacionalnog ranog

i predškolskog odgoja i obrazovanja kao čimbenika ukupnog socijalnog napretka u sinergiji s osobnom dobrobiti svakog građanina.

O temi *Pedagogijska perspektiva suvremenog roditeljstva u obitelji koja se mijenja* govorila je prof. dr. sc. Maja Ljubetić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu). Svjesni brzih, naglih i nepredvidljivih promjena pitamo se koliko je obitelj za njih spremna i prilagodljiva i tko joj može pomoći? Vidljivo je da su promjene uzrokovale promjene obiteljske strukture, funkcije, odnosa, percepcije obitelji i roditeljstava. Stoga, u oblikovanju roditeljske pedagoške prakse značajnu ulogu imaju koncepti svjesnog roditeljstva (posvećeno i predano roditeljstvo) i meta-roditeljstva (procesi mišljenja o roditeljskim strategijama i ponašanjima).

Na završetku plenarnih predavanja govorio je dr. sc. Boris Jokić (Institut za društvena istraživanja u Zagrebu) o temi *Obrazovne aspiracije učenika, roditelja i nastavnika u Republici Hrvatskoj: obrazovanje – vrijednost ili dogma?* Predstavljeni su rezultati longitudinalnog istraživanja *Obrazovne aspiracije učenika u prijelaznim razdobljima hrvatskog osnovnoškolskog obrazovanja: priroda, odrednice i promjene (COBRAS)* koje je provedeno u tri prijelazna razdoblja osnovnoškolskog obrazovanja: ulazak u osnovnoškolsko obrazovanje (od 1. do 2. razreda), prijelaz s razredne u predmetnu nastavu (od 4. do 5. razreda) i završavanje osnovne škole (od 7. do 8. razreda). Rezultati ukazuju na izrazito visoke obrazovne aspiracije i visoku razinu spremnosti učenika i roditelja na ulaganje u obrazovanje, ali i kritički stav učitelja prema razini aspiracije. Sve tri skupine ispitanika pokazuju utilitarnu perspektivu shvaćanja obrazovanja, ali i ona koja su usmjerena osobnom rastu. Međutim, suprotno tim pozitivnim stavovima, gotovo je jedinstveno mišljenje o negativnom kontekstu u kojem su ostvaruju odgoj i obrazovanje.

Organiziran je rad osam panel-diskusija: Ravnopravnost i jednakost u odgoju i obrazovanju, Redefiniranje odgojnih funkcija obitelji, Inkluzivni odgoj i obrazovanje u suvremenoj školi, Novi pogledi na djetinjstvo i rani odgoj i obrazovanje, Kultura odgojno-obrazovnih ustanova, Pedagoško vođenje odgojno-obrazovnih ustanova, Ususret promjenama odgojno-obrazovnog sustava i Pedagogija između ideje čovjeka i potreba društva. Panel-diskusija, oblik razmjene znanja i mišljenja te kritičkih osvrta, izazvala je iznimno zanimanje sudionika Kongresa pa su u zaključku sintetizirani mnogi korisni prijedlozi za pedagogiju, znanost o odgoju i pedagošku praksu.

Program Kongresa obogaćen je predstavljanjem trinaest novoobjavljenih knjiga: Milan Matijević (ur.) (2017.), *Nastava i škola za net-generacije*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Tomislav Topolovčan, Višnja Rajić i Milan Matijević (2017.), *Konstruktivistična nastava: teorija i empirijska istraživanja*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Milan Matijević i Tomislav Topolovčan (2017.), *Multimedijska didaktika*. Zagreb: Školska knjiga; Jasminka Ledić i Marko Turk (ur.)

(2017.), *Nastava i istraživanja u profesionalnoj socijalizaciji mladih znanstvenika*. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci; Jasminka Ledić i Marija Brajdić Vučković (ur.) (2017.), *Narativi o profesionalnoj socijalizaciji mladih znanstvenika*. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci; Branko Bognar i Pascale Mompoin-Gaillard (ur.) (2017.), *Creating an online community of action researchers*. Strasbourg: Council of Europe Publishing; Jasna Zloković i Nadja Čekolj (2018.), *Osnaživanje obitelji za razvoj pozitivnih odnosa*. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci; Eli Piršl i sur. (2016.), *Vodič za interkulturalno učenje*. Zagreb: Naklada Ljevak d.o.o.; Marija Bartulović i Barbara Kušević (2016.), *Što je interkulturalno obrazovanje? Priručnik za nastavnike i druge znatiželjнике*. Zagreb: Centar za mirovne studije; Vlasta Ilišin i Vedrana Spajić-Vrkaš (ur.) (2017.), *Generacija osujećenih: mladi u Hrvatskoj na početku 21. stoljeća*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu; Marko Turk (gl. ur.) (2017.), *Suvremeni izazovi u radu (školskog) pedagoga. Zbornik u čast Stjepana Staničića*. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci; Renata Čepić i Jana Kalin (ur.) (2017.), *Profesionalni razvoj učitelja: status, ličnost i transverzalne kompetencije*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci.

U izlaganjima i panel-diskusijama, uzimajući u obzir nacionalne, europske i globalizacijske promjene, sudionici Kongresa istaknuli su mnoge primjedbe o obrazovnoj politici, stanju u znanosti, odgojno-obrazovnim ustanovama, koje će, očekuje se, još razmatrati na pojedinim stručnim susretima. Stoga ćemo ovdje izdvojiti samo neke naglaske: potrebna je autonomija pedagogije i pedagoškog djelovanja, nužna je reafirmirati ideju o europskoj orijentaciji hrvatskoga školstva, rani i predškolski odgoj razvijati kao čimbenik ukupnog obrazovnog i društvenog napretka, primjereno ulagati u znanost i obrazovanje posebno darovitih i talentiranih učenika, oblikovati roditeljsku pedagošku praksu sukladno promjenama u obitelji i društvenom okruženju, podržati pojedince u visokom vrednovanju značenja obrazovanja za osobni rast i napredak društva, ali istodobno mijenjati negativan kontekst u kojem se obrazovanje ostvaruje.

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar

